

HUR MILJÖVÄNLIGT ÄR MITT PLAGG?

På insidan av plagget sitter det ofta en lapp som berättar vilket land det är gjort i, och av vilket material. Genom att svara på frågorna nedan kan ni därför se hur stor miljöpåverkan plagget har.

1. I VILKET LAND ÄR PLAGGET GJORT? (kan stå "made in..." på plagget)
2. VAD ÄR PLAGGET GJORT AV? (till exempel polyester, ull, bomull...)
3. HUR TILLVERKAR (GÖR) MAN MATERIALET? (kolla i häftet - av växter, djur, olja eller annat?)
4. HUR PÅVERKAR MATERIALET MILJÖN? (använder man bekämpningsmedel, stor mängd vatten osv)
5. HUR MÅNGA POÄNG FÅR MITT PLAGG? (varje material och tillverkningsland har olika poäng. Plussa ihop dessa för att se hur miljövänligt ditt plagg är)

0 poäng Fy, detta plagget är värsta miljöboven

1-2 poäng Dåligt val - inte bra för miljö eller tillverkarnas hälsa

3-5 poäng Kunde varit bättre

6-10 poäng Helt okej för miljön

11-19 poäng Miljövänligt, bra!

20 poäng Full pott! Det här plagget är en riktig miljöhjälte!

VILKET PLAGG ÄR BÄST?

MATERIAL A-Ö

ACETAT

Miljöpoäng: 7

Hur görs det: Acetat görs av cellulosa (från flis- och granved) och ättiksyra. Det är ett naturfiber, vilket gör det mer miljövänligt.

Miljöpåverkan: De kemikalier som används när man gör tyget är farliga för oss och miljön om de läcker ut.

AKRYL:

Miljöpoäng: 0

Hur görs det: Akryl görs av plast.

Miljöpåverkan: Det behövs mycket kemikalier när man gör plagget. Det läcker också mycket mikroplast när man tvättar som kommer ut i vattnet och äts av fiskar och oss.

ALPACKA:

Miljöpoäng: 8

Hur görs det: Är ull från ett lamadjur, alpackan, som kommer från Anderna i Sydamerika.

Miljöpåverkan: Det tillverkas långt på andra sidan jorden, vilket betyder att det behövs långa transporter.

ANGORA:

Miljöpoäng: 7

Hur görs det: Görs av ull från angorakaniner.

Miljöpåverkan: Man måste kolla upp så ullen inte har ryckts från kaninen, vilket gör att den har lidit. Det är viktigt att den istället har klippts bort från kaninen. Tillverkas på andra sidan jorden, så den måste färdas långt.

BAMBU:

Miljöpoäng: 6

Hur görs det: Bambuträdet växer snabbt och man behöver inga bekämpningsmedel för att odla det.

Miljöpåverkan: För att kunna göra viskos från bambu behövs mycket kemikalier; ungefär 5,5 kilo för ett kilo viskostyg.

Kemikalierna som används är mycket giftiga och kan göra arbetarna sjuka. Tyget görs även långt bort vilket kräver långa transporter.

BOMULL:

Miljöpoäng: 4 (+ 2 om det står ekologisk bomull)

Hur görs det: Bomull kommer från bomullsplantan som växer i buskar på stora fält.

Miljöpåverkan: När bomull odlas används bekämpningsmedel, om odlingen inte är ekologisk. Man behöver mycket vatten för att odla bomull, vilket gör att det blir vattenbrist. Har torkat ut en hel sjö (Aralsjön) Bomull tillverkas långt borta vilket kräver långa transporter.

ELASTAN ELLER LYCRA:

Miljöpoäng: 3

Hur görs det: Är en syntetfiber som görs av plast.

Miljöpåverkan: Precis som alla andra sådana material krävs det en stor mängd kemikalier för att tillverkas.

Det släpps ut plastpartiklar i naturen när materialet tvättas vilket äts av plankton och fiskar.

FLEECE

Miljöpoäng: 0

Hur görs det: Fleece är oftast gjord av polyester (=plast).

Miljöpåverkan: Är värstingen vad gäller att släppa ut mikroplaster i naturen. Varje gång du tvättar en fleecetröja lossnar mer än 1 900 små plastpartiklar. Partiklarna är för små för att fångas upp i reningsverken och går rakt ut i naturen.

HAMPA:

Miljöpoäng 10

Hur görs det: Hampa görs av en växt som heter just Hampa.

Miljöpåverkan: Växer utan att bekämpningsmedel eller konstgödsel behövs. Den kan växa på näringsfattig jord och är bra för jorden med sina långa rötter. Hampa är helt biologiskt nedbrytbar. Liten miljöpåverkan.

KASHMIR:

Miljöpoäng: 7

Hur görs det: Kommer från pälsen från getter som lever i Asien.

Miljöpåverkan: Getternas betesmarker förvandlas ofta till öken, på grund av sättet de river upp rötterna. Tillverkas även långt borta vilket medför långa transporter.

LIN:

Miljöpoäng: 9

Hur görs det: Kommer från stjälken på linblomman.

Miljöpåverkan: Lin odlas i kalla länder för att slippa skadeinsekter. Odlingarna behöver inte besprutas på samma sätt som bomull, men man använder ogräsmedel. Linet vattenrötas oftast och det kan göra så att stora mängder syreförbrukande ämnen hamnar i vattnet.

LYOCELL/TENCEL:

Miljöpoäng: 9

Hur görs det: Är en fiber som tillverkas av gran eller andra träd.

Miljöpåverkan: Miljövänligt. Varumärket Tencel är samma sak som lyocell, men när du köper Tencel kan du vara säker på att träet är märkt med hållbarhetsmärkningen FSC.

MODAL:

Miljöpoäng: 6

Hur görs det: Modal kommer från bokträ. Det är ett varumärkesnamn och ägs av ett österrikiskt företag. Tillverkningen av Modal är väldigt likt hur man gör viskos, men med skillnaden att Modal alltid kommer från bokträ.

Miljöpåverkan: Man använder kemikalier när man tar fram fibrerna från träden.

MERINOULL:

Miljöpoäng: 7

Hur görs det: Kommer från ull från merinofår.

Miljöpåverkan: Ubland skalperas baken för att undvika fluglarver, men man kan köpa certifierad merinoull för att undvika detta. Köp hellre merinoull från Sydamerika som inte har problem med den här parasiten än från Australien eller Nya Zeeland. Ullen transporteras långt, vilket inte är bra för miljön.

NYLON ELLER POLYAMID:

Miljöpoäng: 2

Hur görs det: Nylon är ett företagsnamn och fibern är gjord av polyamid, en fiber av plast.

Miljöpåverkan: För att få till fibrer som funkar för tyg krävs stora mängder kemikalier som riskerar att skada både människor och natur. När polyamid tvättas läcker små plastpartiklar ut som skadar fiskarna i hav och sjöar.

POLYESTER:

Miljöpoäng: 1

Hur görs det: Det är en fiber av plast som görs av olja.

Miljöpåverkan: När man gör polyester behövs kemikalier som kan ge arbetarna som gör tyget cancer och som också kan läcka ut med allt det vatten som används. När polyester sen tvättas släpps mikroplast ut med vattnet som äts av fiskar, och som vi får i oss.

RAMI:

Miljöpoäng: 5

Hur görs det: Rami (kallas också kinagräs) är en textil växtfiber som görs av nässlor. Fibern används i blandningar med bomull som spinnas till garn eller tråd och vävs till tyg. Ramie är svårare att framställa än bomull men är å andra sidan helt nedbrytningsbart.

Miljöpåverkan: Den tillverkas även i Kina, vilket medför långa transporter.

SILKE:

Miljöpoäng: 3

Hur görs det: Siden är tyg av silkestråd. Det kommer från den kokong som silkesmasken spinner runt sig när den förpuppas och blir en silkesfjäril. Kokongerna läggs i varmt vatten så att limmet som håller ihop kokongen smälter och tråden kan lindas upp.

Miljöpåverkan: Pupporna dör i processen. Vildsilke kan vara snällare mot djuren eftersom det ibland görs av puppor där larverna blivit fjärilar och flugit iväg.

VISKOS:

Miljöpoäng: 6

Hur görs det: Tillverkas av cellulosa som kommer från gran eller andra träd.

Miljöpåverkan: Cellulosan från träden behandlas med kemikalier för att bli en mjuk massa som spinnas till fibrer. De kemikalier som används är farliga. Också när tyget vävs behövs mycket kemikalier och stora mängder vatten.

ULL:

Miljöpoäng: 9

Hur görs det: När vi talar om ull menar vi oftast fårull. Fettet som finns i ull är smutsavstötande och därför behöver ull inte tvättas så ofta, istället räcker det med att vädra.

Miljöpåverkan: Ull är ett rätt bra alternativ för miljön, men när man tvättar ullen (efter den klippts) riskerar det att läcka ut miljöfarliga ämnen.

10 poäng

8 poäng

5 poäng

1 poäng

0 poäng